

GOSPODARNO RAVNANJE Z ODPADKI V LETU 2023

Murska Sobota, februar 2024

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	3
2	KDO SMO IN KAJ DELAMO?	6
2.1	Osnovni podatki in dejavnost podjetja	6
2.2	Poslanstvo, vizija in vrednote podjetja	6
2.3	Procesni pristop in standardi, v skladu s katerimi poslujemo	7
2.3.1	Sistem kakovosti	7
2.3.2	Sistem ravnanja z okoljem	7
2.3.3	Sistem varnosti in zdravja pri delu	7
2.3.4	Sistem družbene odgovornosti	7
2.3.5	Standard ISCC EU za izpolnjevanje posebnih pogojev za zbiranje in obdelavo odpadnega jedilnega olja.....	8
2.3.6	Bonitetna odličnost	8
3	KAJ SMO DOSEGLI V LETU 2023?	9
3.1	Komunalni odpadki	13
3.2	Nevarni in posebni odpadki	22
4	NAČRTI ZA LETO 2024.....	24

1 UVOD

Spoštovani,

kot že toliko let zapored tudi letos naše podjetje objavlja podatke o delu v lanskem letu. Kaj napisati o letu, ki se je izteklo? Vsekakor je bilo v letu 2023 manj pretresov kot leta 2022, tako na cenovnem kot energetskega področju. Ob upoštevanju tega smo se lahko bolj osredotočili na našo osnovno dejavnost in pristopili k ciljem, ki smo si jih zadali za leto 2023. Znova smo dokazali, da v podjetju Saubermacher – Komunala zmoremo in znamo stopiti skupaj ter premagati vse, še tako težke izzive.

Pa naj v svojih uvodnih besedah izpostavim zgolj en cilj. O ostalih bo govora v nadaljevanju. Uspešno smo zaključili uvedbo zbiranja steklene embalaže po sistemu od vrat do vrat v desetih občinah. Z zabojniki za zbiranje stekla smo v letu 2023 opremili 5.086 gospodinjstev. Veseli nas, da se je veliko občanov ob tem odločilo tudi za ločeno zbiranje papirja in bioloških odpadkov.

Vse to ima velik vpliv na organizacijo odvozov, saj smo s tem dobili dodatnih 734 ur pobiranja. Posledično je bilo potrebno izvesti reorganizacijo marsikaterega rajona, zagotoviti dodatne vire za pobiranje (vozila, zaposlene). Verjamemo, da smo z uvedbo ločenega zbiranja stekla (konec leta 2023 že v 16 občinah) v regiji naredili velik korak naprej na področju gospodarnega ravnanja z odpadki. Vsekakor pa je potrebno na tem mestu omeniti, da nam brez tesnega sodelovanja z občinami in občani to ne bi uspelo.

Najlepša hvala vsem, ki ste nam pomagali in ki nam pomagata ustvarjati zdravo okolje.

Direktor:
Drago Dervarič, univ.dipl.ekon.

1

Zbiranje papirja od vrat do vrat:

V letu 2023 se je v zbiranje papirja vključilo 700 gospodinjstev.

2

Zbiranje stekla od vrat do vrat:

Podvojili smo število vključenih gospodinjstev v zbiranje stekla od vrat do vrat.

3

Zbiranje biorazgradljivih odpadkov:

Število vključenih v zbiranje bioloških odpadkov se je povečalo za 254 gospodinjstev.

4

Operacija ZOJOT - projekta LAS PDL:

Postavili smo 7 novih uličnih zbiralnikov za zbiranje odpadnega jedilnega olja in 11 zbiralnikov za zbiranje odpadnega tekstila.

5

Samooskrba z električno energijo:

Z lastno sončno elektrarno smo lani proizvedli več kot 97 % električne energije, porabljene na sedežu podjetja.

v 2023

6

Posodobitev voznega parka:

V letu 2023 smo vozni park posodobili z dvema novima smetarskima voziloma.

7

Zmanjšanje ogljičnega odtisa:

V primerjavi z letom 2022 nam je v lanskem letu uspelo zmanjšati ogljični odtis za cca. 8 ton CO₂e.

8

Osveščanje mladih o ravnanju z odpadki:

Posebno skrb namenjamo osveščanju mladih. V letu 2023 smo obiskali 6 šol in vrtcev.

9

Dobrodelnost:

Namesto novoletnih daril poslovnim partnerjem smo donirali sredstva Pomurskemu društvu za cerebralno paralizo - Sonček.

10

Skrb za razvoj zaposlenih:

Za razvoj kompetenc zaposlenih skrbimo z izvedbo usposabljanj, delavnic in izobraževanj.

2 KDO SMO IN KAJ DELAMO?

2.1 Osnovni podatki in dejavnost podjetja

Podjetje Saubermacher – Komunala Murska Sobota d.o.o. je bilo ustanovljeno 2. aprila 1991 in je v 50 % lasti 11 prekmurskih občin in 50 % lasti podjetja Saubermacher Slovenija d.o.o. V letu 2023 smo ustvarili 6,5 MIO evrov prihodkov in imamo trenutno 64 zaposlenih. Opravljamo javno službo zbiranja komunalnih odpadkov v 17 občinah na levem bregu Mure, nevarne in posebne odpadke iz industrije in obrti pa zbiramo na območju celotne Slovenije.

V voznem parku imamo 11 delovnih smetarskih vozil, 3 vozila za odvoz velikih kontejnerjev, 8 vozil za odvoz nevarnih in posebnih odpadkov ter 1 vozilo (cisterno) za čiščenje lovilcev olj in masti.

2.2 Poslanstvo, vizija in vrednote podjetja

Poslanstvo podjetja:

Ustvarjamo zdravo okolje

- za bivanje (čista narava)
- za zaposlene
- za ostale deležnike (kupci, dobavitelji, lastniki, ožja in širša družbena skupnost)

Vizija:

Postajamo vodilno podjetje, ki nudi celovite rešitve gospodarnega ravnanja z odpadki v Sloveniji, merjeno po:

- zadovoljstvu strank
- zadovoljstvu zaposlenih
- inovativnosti

Ključne prepoznane vrednote našega podjetja so:

- **usmerjenost k strankam**
- **skrb za zaposlene**
- **poslovna odličnost**
- **gospodarnost**
- **družbena odgovornost**

2.3 Procesni pristop in standardi, v skladu s katerimi poslujemo

2.3.1 Sistem kakovosti

V podjetju Saubermacher – Komunala svoje delo opravljamo v skladu z definiranimi temeljnimi in podpornimi procesi, ki imajo vsak svojega skrbnika. Temeljni dokument, v katerem je definiran način dela, je Poslovnik podjetja, pri obvladovanju procesnega pristopa pa nam je pomoč in vodilo standard vodenja kakovosti ISO 9001.

2.3.2 Sistem ravnanja z okoljem

Skrb za varovanje okolja izhaja že iz poslanstva in osnovne dejavnosti podjetja, ki v prvi vrsti zajema ustvarjanje zdravega okolja za bivanje – skrb za čisto naravo. Pri skrbi za okolje nam pomaga delovanje v skladu s standardom ravnanja z okoljem ISO 14001, v okviru katerega smo definirali tudi temeljne cilje na tem področju in jim sledimo vsi zaposleni.

Osnovna dejavnost podjetja je **gospodarno ravnanje z odpadki**, s čimer si prizadevamo udeležati prednostni vrstni red hierarhije ravnanja z odpadki.

2.3.3 Sistem varnosti in zdravja pri delu

V podjetju je ena od ključnih vrednot skrb za zaposlene, zato dosledno izvajamo politiko varnosti in zdravja pri delu, ki smo jo definirali kot nosilec certifikata varnosti in zdravja pri delu ISO 45001 in je dostopna na naši spletni strani. Da bi sistem varnosti in zdravja pri delu prinašal dodano vrednost, v podjetju deluje Odbor za varnost in zdravje pri delu. Številne aktivnosti na tem področju so usmerjene tudi v promocijo zdravja na delovnem mestu.

2.3.4 Sistem družbene odgovornosti

Družbeno odgovoren delodajalec

Pristopni certifikat R.Š. 011/2020

Podjetje je leta 2019 pristopilo k pridobitvi certifikata Družbeno odgovoren delodajalec, ki temelji na smernicah mednarodnega standarda za družbeno odgovornost ISO 26000 in ne vključuje zgolj zaveze k družbeni odgovornosti na najvišji upravljalški ravni v podjetju, temveč naslavlja vse zaposlene za aktivno sodelovanje pri zasnovi in izvajanju družbeno odgovornih aktivnosti v poslovanju podjetja. Vključuje 4 področja: organizacijsko upravljanje, usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja zaposlenih, medgeneracijsko sodelovanje ter varnost in zdravje pri delu. Nosilec pristopnega certifikata Družbeno odgovoren delodajalec smo od konca leta 2019. Vanj so se prenesle tudi vsebine, ki smo jih od leta 2011 izvajali v okviru certifikata Družini prijazno podjetje in od leta 2016 v okviru certifikata Trajnostno (oziroma Družbeno odgovorno) podjetje.

2.3.5 Standard ISCC EU za izpolnjevanje posebnih pogojev za zbiranje in obdelavo odpadnega jedilnega olja

Pohvalimo se lahko tudi z ISCC EU certifikatom, ki se nanaša na zbiranje in nadaljnjo obdelavo odpadnih jedilnih olj.

Glavni cilji ISCC sistema so: zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov, trajnostno obdelovanje kmetijskih površin, varovanje naravnega življenjskega okolja, trajnostna pridelava z upoštevanjem socialnega vidika.

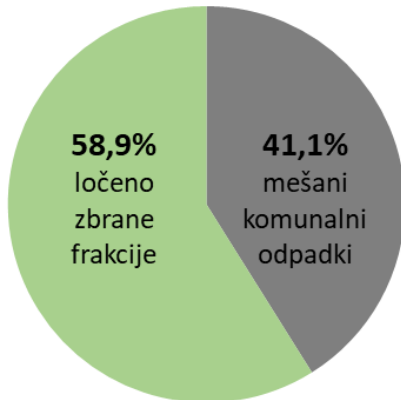
2.3.6 Bonitetna odličnost

Podjetje Saubermacher – Komunala je že več let nosilec Certifikata platinaste bonitetne odličnosti, ki ga podeljuje Dun & Bradstreet Slovenija in potrjuje, da podjetje izpolnjuje najvišji mednarodni standard odličnosti AAA najmanj peto leto zapored in spada v platinasti razred bonitetne odličnosti v Sloveniji. Certifikat potrjuje naše gospodarno in družbeno odgovorno poslovanje.

3 KAJ SMO DOSEGLI V LETU 2023?

V podjetju Saubermacher – Komunala smo leto 2023 zaključili uspešno. V primerjavi z letom 2022 je bilo to bolj mirno leto, ko nismo bili deležni tolikšnih stroškovnih pretresov, pa tudi na covid smo že v veliki meri pozabili, torej smo se lahko osredotočili na naše delo in kakovostno izvajanje storitev. Uspešno poslovanje je zagotovo tudi rezultat jasno definirane strategije razvoja podjetja do leta 2025, procesnega pristopa in truda vsakega zaposlenega. V skladu z našim poslanstvom smo se trudili ustvarjati zdravo okolje za bivanje, zaposlene, kupce in ostale deležnike. **Rezultati našega dela na področju zbiranja odpadkov**, ki je naša osnovna dejavnost, so predstavljeni v poročilu, ki ga preberate.

Iz diagrama, ki prikazuje **delež ločeno zbranih frakcij** v skupni količini zbranih komunalnih odpadkov, je razvidno, da **smo v letu 2023 58,9 % odpadkov zbrali ločeno**, ostalo so mešani komunalni odpadki. Delež ostaja enak kot v letih 2021 in 2022, čeprav smo si kot cilj zastavili 60 % ločeno zbranih odpadkov. Količina zbranih odpadkov se je nekoliko povečala in to tako ločenih frakcij kot mešanih komunalnih odpadkov, zato delež ostaja enak. Rezultati zadnjih treh let kažejo, da ob številnih že uvedenih storitvah ločenega zbiranja odpadkov ni več toliko možnosti za razvoj novih. K večjemu deležu ločeno zbranih odpadkov lahko prispevamo predvsem preko osveščanja, promoviranja obstoječih

storitev in vključevanja tistih uporabnikov, ki vseh možnosti ločenega zbiranja odpadkov še niso izkoristili. Da bi lahko bilo naše poslovanje trajnostno in družbeno odgovorno, pa je seveda potrebno vzajemno sodelovanje s povzročitelji odpadkov ter podpora lokalnih skupnosti in lastnikov.

Količina zbranih komunalnih odpadkov v letu 2023 je v primerjavi z letom 2022 **večja**. Zbrali smo 407 ton več ločenih frakcij in 286 ton več mešanih komunalnih odpadkov kot v letu 2022. Trend rasti ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov se v zadnjih treh letih ni spremenil, kljub vključevanju novih uporabnikov v zbiranje bioloških odpadkov, papirja in stekla. V letu 2023 smo v občinah, kjer izvajamo GJS zbiranja komunalnih odpadkov, zbrali povprečno 331 kg komunalnih odpadkov na prebivalca (10 kg več kot v letu 2022) in to 195 kg ločenih frakcij in 136 kg mešanih komunalnih odpadkov. Rast količin ločeno zbranih frakcij se umirja, kar je razvidno iz grafov v nadaljevanju poročila. Zanimivo je, da **se je v letu 2023 znova povečala količina ločenih frakcij, zbranih v 14 občinskih zbirnih centrih**, katerih upravljavec smo, **kot tudi število obiskov**. Rezerve na področju ločenega zbiranja odpadkov še ostajajo, izhajajoč iz **rezultatov sortirnih analiz**, ki kažejo, da je v zabojnikih za mešane komunalne odpadke še vedno več kot polovica (čez 53 %) odpadkov, ki vanje ne sodijo in bi morali biti zbrani ločeno.

V prizadevanjih za povečanje deleža ločeno zbranih frakcij odpadkov smo tudi v letu 2023 veliko časa in naporov namenili **uvajanju ločenega zbiranja stekla po sistemu od vrat do vrat**. Šestim občinam, kjer je bila ta storitev na voljo že v letu 2022, se je pridružilo **še 10 občin**. Upamo, da bo ostalim občinam v letu 2024 sledila tudi občina Gornji Petrovci. Z uvedbo zbiranja stekla od vrat do vrat smo **umaknili zbirna mesta**, ki so pogosto bila odlagališče odpadkov, ki tja ne sodijo in kazijo izgled lepo urejenih krajev. Ker je stekleno embalažo možno predelati nešteto krat, je z vidika trajnosti ta storitev še toliko pomembnejša. Hkrati pa je delitev zabojnikov za steklo bila idealna priložnost, da **smo povečali tudi delež vključenih v zbiranje papirja in bioloških odpadkov**.

Na področju zbiranja **nevarnih in posebnih odpadkov v letu 2023** ni bilo posebnosti. Skupna zbrana količina teh odpadkov je bila za 8 % manjša kot v letu 2022 in izhaja iz manjše količine iz industrije in obrti, kar je posledica ohlajanja gospodarstva. **Količina zbranih nevarnih in posebnih odpadkov iz gospodinjstev** je bila v zadnjih dveh letih enaka.

V letu 2023 smo uspešno izpeljali operacijo »ZOJOT« (zbiranje odpadnega jedilnega olja in tekstila) v okviru razpisa LAS pri dobrih ljudeh 2020. Namen operacije je skozi aktivnosti ponovne uporabe zmanjšati količino odpadkov v okolju in preko zbiranja odpadnega jedilnega olja in tekstila iz gospodinjstev ter predelave le-tega zmanjšati onesnaževanja okolja, doprinesiti k varovanju okolja in naravnih virov ter povečati njihovo trajnostno rabo. V okviru projekta smo na območju občin Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Kobilje, Lendava, Odranci in Turnišče nabavili in postavili **7 uličnih zbiralnikov za odpadno jedilno olje in 11 zbiralnikov za zbiranje odpadnega tekstila, gospodinjstvom pa smo razdelili 1500 posodic za zbiranje odpadnega jedilnega olja** v gospodinjstvih.

Količina zbranega jedilnega olja v uličnih zbiralnikih je ostala na ravni leta 2022, prav tako **zbrana količina oblačil in obutve iz gospodinjstev** (zbrali smo 222 ton oblačil in obutve).

S koncem leta 2023 smo z vidika racionalizacije in prijaznosti naše mobilne aplikacije uporabnikom **opustili SMS obveščanje** o terminih odvoza odpadkov, **nadomestilo pa ga je obveščanje prek mobilne aplikacije**. Aplikacija, ki poleg **potisnih sporočil o terminih odvoza odpadkov** nudi še veliko več, ima že 3.300 uporabnikov. Z njeno pomočjo imajo naši uporabniki hiter dostop do informacij o urniku odvoza in delovnem času zbirnega centra, brez računa se lahko **identificirajo v zbirnem centru**, pregledujejo odprte obveznosti in plačane račune, enostavno oddajo naročilo za odvoz kosovnih odpadkov ali naročilo za nakup vreč, nam posredujejo reklamacije, prejemajo nasvete za pravilno ravnanje z odpadki ter obvestila in novice o našem delu ter podobno. Uspešno sodelujemo z občinami, kjer izvajamo GJS zbiranja komunalnih odpadkov. Z namenom izmenjave informacij, novosti in pogovora o aktualnih temah smo v mesecu februarju 2023 organizirali **delovno srečanje z občinami**.

V letu 2023 smo **nabavili kar dve novi smetarski vozili**. Zaradi podaljšanih dobavnih rokov proizvajalcev je namreč vozilo, ki je bilo planirano že za leto 2022, k nam prispelo šele spomladi lani. Obe vozili poganja švedski motor proizvajalca tovornih vozil Scania, nadgradnji pa je izdelalo podjetje Stummer. Posebnost prvega vozila je izredno kratka medosna razdalja, kar pomeni, da lahko z njim prevozimo tudi zelo ozke ceste, zato večino dela z njim opravimo na Goričkem. Drugo vozilo pa odlikuje velik volumen nadgradnje, zato je primerno za praznjenje zabojnikov v blokih mesta Murska Sobota in na rajonih, kjer je postavljenih večje število zabojnikov.

Z lastno sončno elektrarno, ki smo jo postavili na strehi skladiščne hale na sedežu podjetja in je začela delovati oktobra 2022, **smo ustvarili več kot 97 % električne energije**, ki jo porabimo v upravni stavbi, kjer se med drugim ogrevamo in hladimo s pomočjo toplotne črpalke po sistemu voda-voda.

Leta 2023 smo v podjetju prvič **izračunali ogljični odtis podjetja**. Primerjava rezultatov za leti 2022 in 2023 kaže, da se je ogljični odtis na zaposlenega zmanjšal, k čemur je zagotovo pripomogla tudi samooskrbna sončna elektrarna.

V podjetju Saubermacher – Komunala smo znani po tem, da že od same ustanovitve leta 1991 **veliko aktivnosti usmerjamo v delo z mladimi**, ki so najboljši glasnik in promotor gospodarnega ravnanja z odpadki. Tudi v letu 2023 ni bilo drugače. V mesecu aprilu smo tako **razglasili rezultate tradicionalnega natečaja Odpadno je uporabno**, v katerem sodelujejo vrtci ter osnovne in srednje šole. V šolskem letu 2022/2023 so mladi v 20 sodelujočih zavodih **iz odpadnih materialov ustvarili 29 izdelkov za**

dom. Oktobra smo razpisali nov natečaj in mlade povabili, da iz odpadnih materialov ustvarijo družabne igre.

Med letom smo prav tako veliko sodelovali z vrtci in šolami in opravili **6 obiskov v vrtcih, šolah in oratorijih**, na katerih smo otrokom njihovi starosti primerno predstavili pomen pravilnega ravnanja z odpadki.

V mesecu novembru smo **obeležili Evropski teden zmanjševanja odpadkov** in posebno **pozornost namenili ločenemu zbiranju jedilnega olja in oblačil**. Obiskali smo Vrtec Beltinci, OŠ Odranci, OŠ Črenšovci, OŠ Kobilje in DOŠ Dobrovnik, kjer smo otroke skozi pogovor osveščali o pomenu ločenega zbiranja teh dveh vrst odpadkov. Otrokom smo **razdelili posodice za zbiranje odpadnega jedilnega olja** in na ta način opremili skoraj 800 gospodinjstev. Skupaj z otroki, ravnatelji in župani smo se sprehodili do uličnih zbiralnikov in jim prikazali pravilno predajo teh odpadkov.

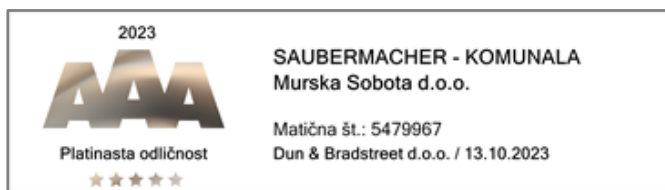
Poleg mladih smo seveda **prek različnih komunikacijskih kanalov osveščali vse naše uporabnike in povzročitelje odpadkov** in pripravljali radijsko oddajo Minutke za zdravo okolje, prispevke za občinska glasila in spletne strani občin, sodelovali v televizijskih oddajah, pripravljali različna gradiva za uporabnike in objave na naši spletni strani ter nasvete za zdravo okolje v mobilni aplikaciji. Spomladi in jeseni smo **na radiu Murški val pripravili** tako imenovani **Teden Saubermacher – Komunala**, ko smo bili pet dni z nasveti in javljanji prisotni na radijskih valovih in fb strani radia.

Ena od petih temeljnih vrednot v našem podjetju je **skrb za zaposlene**, ki ji je v času, ko se soočamo s povečano fluktuacijo zaposlenih in bolniških odsotnosti, potrebno namenjati še posebno pozornost. Udeleževali smo jo **z nabavo primernih delovnih sredstev in opreme**, s številnimi **internimi in zunanji izobraževanji** in delavnicami, prek **aktivnosti certifikata Družbeno odgovorno podjetje in promocije zdravja na delovnem mestu**, organizacijo **družabnih in športnih srečanj**. Poleg strokovnih vsebin s posameznih področij dela in standardov smo organizirali izobraževanja na temo veščin osebnostne prožnosti, komunikacije s težavnimi sogovorniki, psihosocialnih dejavnikov tveganja.

K delu pristopamo procesno in si prizadevamo uresničiti strateške in operativne cilje, začrtane v **Strateškem razvojem programu 2025**. Kako uspešni smo pri uresničevanju strategije razvoja, preverjamo sproti na vsakoletni strateški konferenci. Ker so spremembe stalnica tudi pri poslovanju podjetja, smo jeseni **pregledali vse temeljne, podporne in vodstvene procese** in jih ustrezno posodobili. Kot pripomoček za učinkovito (delati stvari

prav) in uspešno delo (delati prave stvari) nam služijo vpeljeni standardi – **standard kakovosti ISO 9001, standard ravnanja z okoljem ISO 14001, standard varnosti in zdravja pri delu ISO 45001 ter standard za ravnanje z jedilnim oljem ISCC EU**. Navedene standarde smo na zunanjih presojah v letu 2023 uspešno potrdili oziroma obnovili.

Družbeno odgovornost uresničujemo prek različnih aktivnosti in ukrepov v sklopu **certifikata Družbeno odgovoren delodajalec**, ki pokriva **področja organizacijskega upravljanja, usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja zaposlenih, medgeneracijskega sodelovanja ter varnosti in zdravja pri delu**. Tudi v letu 2023 smo izvajali številne aktivnosti, ki odražajo našo zavezo družbeni odgovornosti. Poleg že omenjenega osveščanja o pravilnem ravnanju z odpadki in podpore pri izvedbi različnih prireditev naših deležnikov, smo izvedli nemalo **dogodkov družini prijaznega podjetja**. Organizirali smo predpočitniško srečanje za zaposlene in družinske člane, dvodnevni poletni tabor za otroke zaposlenih, spomladanski in predbožični izlet, že 10. bowling turnir Čistimo keglje za podjetja iz skupine Saubermacher v Sloveniji, kolesarski maraton, prednovoletno srečanje zaposlenih in otrok zaposlenih. Aktivno spodbujamo **trajnostno ravnanje zaposlenih** in uporabnikov naših storitev ter krepimo **medgeneracijsko sodelovanje zaposlenih**, tako pri prenosu znanja in izkušenj med zaposlenimi kot v sklopu navedenih družabnih dogodkov v podjetju.

Podjetje Saubermacher – Komunala se je tudi v letu 2023 po finančni analizi družbe Družba Dun & Bradstreet uvrstilo med peščico podjetij, ki dosegajo **platinasto bonitetno odličnost**. To pomeni, da **izpolnjujemo najvišji**

mednarodni standard odličnosti AAA najmanj peto leto zapored. Plačilna disciplina je temelj za vzdrževanje dobre finančne kondicije, zato se z drobnimi koraki v našem podjetju vsak dan trudimo, da svoje obveznosti poravnavamo v valutnih rokih in to pričakujemo tudi od naših poslovnih partnerjev. Želimo si, da bi nam kljub težkim gospodarskim razmeram in situaciji na finančne trgu to uspevalo tudi v prihodnje.

Leto smo zaključili družbeno odgovorno in **namesto novoletnih daril poslovnim partnerjem sredstva namenili v dobrodelne namene**, kar je stalnica zadnja štiri leta. Tokratno donacijo v višini 4.000 EUR smo namenili **društvu SONČEK – Pomurskemu društvu za cerebralno paralizo**, ki s svojim delovanjem že 35 let skrbi za razvoj in pomoč osebam s cerebralno paralizo in drugimi invalidnostmi.

Verjamemo, da s trajnostnim pristopom k ravnanju z odpadki in spodbujanjem družbene odgovornosti **ustvarjamo zdravo okolje** in s tem **uresničujemo naše poslanstvo**. Želimo si, da bi tako bilo tudi v prihodnje.

3.1 Komunalni odpadki

Tabela 1: Komunalni odpadki, zbrani v občinah, kjer opravljamo GJS zbiranja komunalnih odpadkov

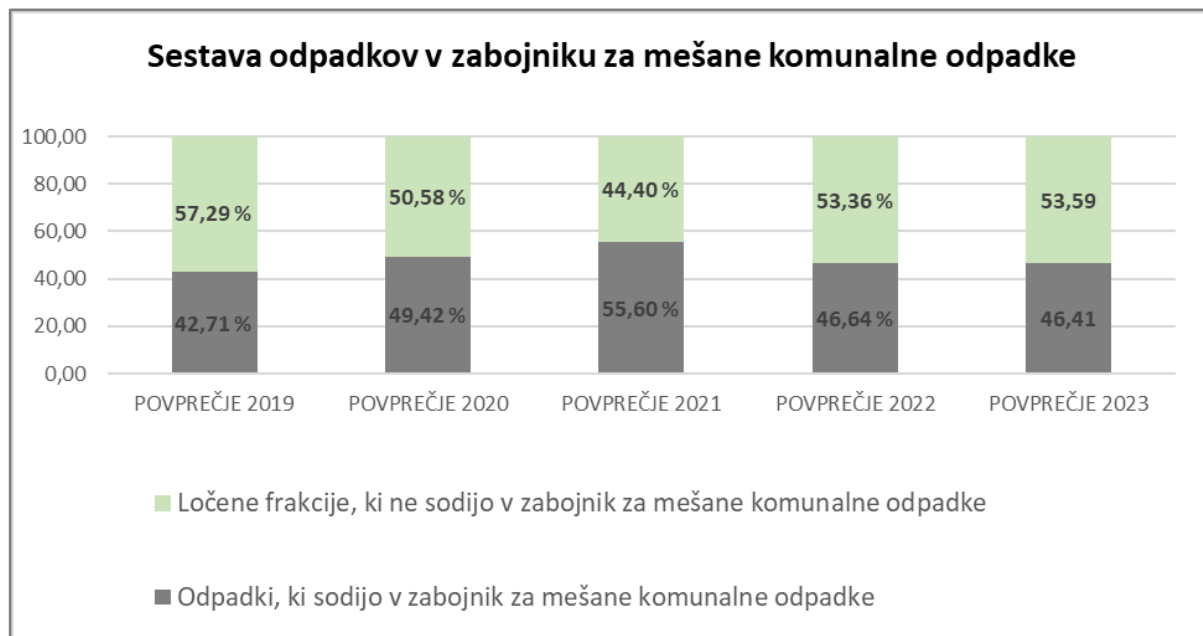
	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<i>Količina v tonah</i> <u>Indeks</u> <u>2023/2022</u>
• mešani komunalni odpadki	8.621,8	8.908,2	103,3
• biološki odpadki	4.160,0	4.261,0	102,4
• papir in karton	1.568,7	1.515,4	96,6
• steklo	979,6	1.063,5	108,6
• kovine	209,5	225,1	107,4
• plastika in mešana embalaža	2.560,6	2.608,6	101,9
• kosovni odpadki	1.857,9	2.007,5	108,1
• les	721,2	791,4	109,7
• električna in elektronska oprema	302,9	294,7	97,3
SKUPAJ ZBRANI KOMUNALNI ODPADKI	20.982,2	21.675,4	103,3

Opombe k tabeli: V tabeli so zajete količine, ki jih je zbralo podjetje Saubermacher – Komunala kot izvajalec GJS zbiranja komunalnih odpadkov v teh občinah, brez količin, ki jih na tem območju zberejo drugi izvajalci, zato se podatki razlikujejo od podatkov Statističnega urada RS.

Količina zbranih komunalnih odpadkov se je v letu 2023 glede na leto 2022 **povečala za 3,3 %** (693 ton) in je znašala dobrih 21.675 ton. V enakem deležu se je povečala tako zbrana količina ločenih frakcij kot mešanih komunalnih odpadkov, zaradi česar **je delež ločeno zbranih frakcij** odpadkov v vseh zbranih odpadkih **ostal enak** kot v preteklih dveh letih (58,9 %). Če smo v preteklosti ob uvajanju ločenega zbiranja različnih vrst komunalnih odpadkov na domačih dvoriščih bili deležni trenda rasti ločeni zbranih frakcij in zmanjševanja mešanih komunalnih odpadkov, sedaj tega več ne moremo pričakovati. Gospodinjstva in gospodarski subjekti so v zadnjih letih že dobro osvojili koncept ločenega zbiranja odpadkov, a vendar potenciali za izboljšanje še obstajajo in skupaj z vsemi deležniki se bomo potrudili, da to izkoristimo.

Stalno osveščanje in obveščanje povzročiteljev o pravilnem ravnanju z odpadki je osnova za dobre rezultate na področju ločenega zbiranja komunalnih odpadkov. Dodatna smernica oziroma vzvod, preko katerega osveščamo uporabnike, so zakonsko predpisane **sortirne analize mešanih komunalnih odpadkov**, ki se v odvisnosti od velikosti občine izvajajo enkrat ali dvakrat letno. Rezultati sortirnih analiz nam pokažejo, katere ločene frakcije odpadkov, ki bi morale biti zbrane ločeno, še vedno končajo v zabojniku za mešane komunalne odpadke. Na osnovi analize občinam predlagamo dodatne aktivnosti, uvajamo nove storitve in spodbujamo občane k doslednemu ločevanju odpadkov na izvoru.

Na grafu spodaj je prikazan delež ločenih frakcij komunalnih odpadkov v zabojnikih za mešane komunalne odpadke. Iz slike je razvidno, da je v letu 2023 bilo v teh zabojnikih manj kot polovica odpadkov, ki v te zabojnike sodijo, več kot 53 % pa je ločenih frakcij, ki bi morale biti zbrane in predane ločeno. V naših gospodinjstvih imamo torej še veliko rezerv na področju ločevanja odpadkov. Glede na to, da lahko sedaj večino ločenih frakcij, ki najpogosteje nepravilno končajo v »črnem« zabojniku, že oddamo ločeno kar doma (biološki odpadki, mešana embalaža, papirna in steklena embalaža), rezultat ni spodbuden. Intenzivno osveščanje in motiviranje za ločeno zbiranje odpadkov, ki je vpeto v naše delo, je zato še toliko bolj pomembno.

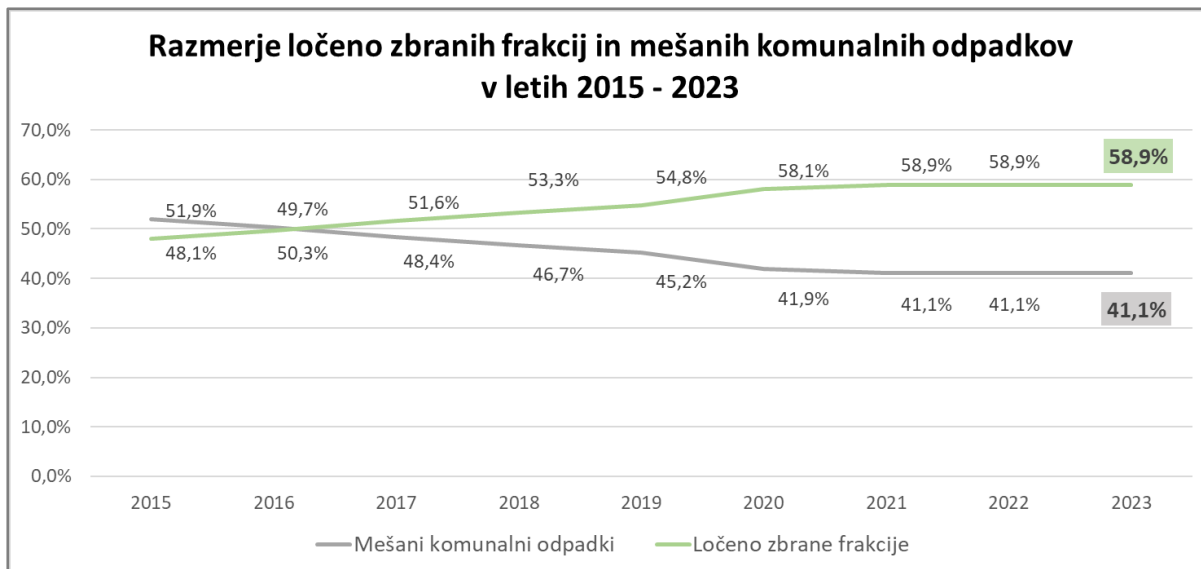

Analiza podatkov o zbranih količinah odpadkov v preteklih letih kaže, da **se je od leta 2019 količina zbranih mešanih komunalnih odpadkov zmanjšala za 5,7 %, količina ločeno zbranih komunalnih odpadkov pa povečala za skoraj 12 %**. Skupna zbrana količina komunalnih odpadkov je od leta 2019 narasla za slabe 4 %. Gre za pozitiven trend v smislu deleža ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov, kljub temu pa bi bilo bolj veseli, če skupna količina zbranih komunalnih odpadkov ne bi naraščala.

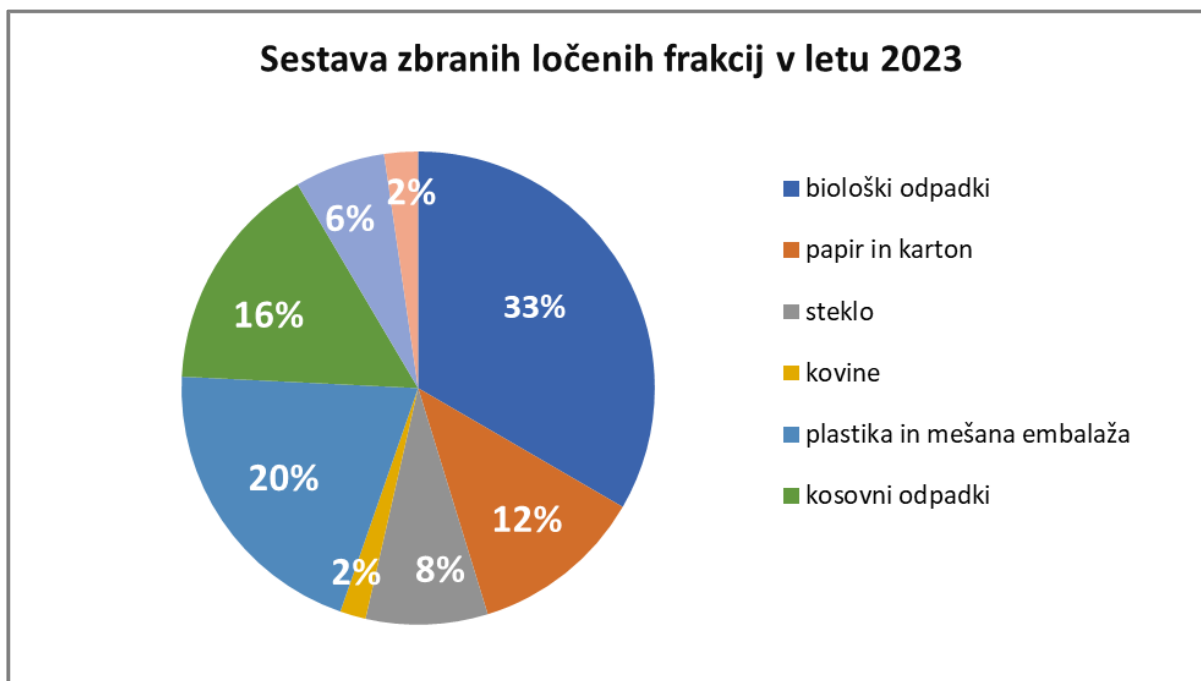
Bistven premik se je zgodil **v letu 2016, ko je delež ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov presegel 50 % in od takrat do leta 2021 ves čas naraščal**. V zadnjih treh letih ostaja to razmerje na enaki ravni (58,9 %) in ni nam še uspelo preseči meje 60 % ločeno zbranih frakcij. Rast zbrane količine ločenih frakcij namreč ni več tako izrazita, prav tako ne zmanjševanje zbranih količin mešanih komunalnih odpadkov.

Delež ločeno zbranih frakcij v zbranih komunalnih odpadkih bi bil večji, v kolikor bi podatkom o količinah zbranih odpadkov dodali tudi količino bioloških odpadkov, ki jih gospodinjstva odložijo na domačih kompostnikih. Ker velik del naših uporabnikov živi na podeželju, kjer je vključenost v zbiranje bioloških odpadkov z zabojnikom bistveno nižja kot v mestih, so količine zbranih bioloških odpadkov še vedno dokaj nizke in znižujejo delež ločeno zbranih frakcij. Se pa pozitiven trend kaže tudi pri zbiranju bioloških odpadkov, saj se vedno več gospodinjstev odloča za oddajo teh odpadkov v rjavih zabojnikih, ki pomeni za uporabnike bolj prijazno storitev kot je kompostiranje. Ob koncu leta 2023 je bilo v zbiranje bioloških odpadkov tako vključenih že čez 37 % vseh gospodinjstev, kar je za 1 odstotno točko več kot v letu 2022. Delež vključenih je med občinami zelo različen in znaša v MO Murska Sobota največ (81 %), na območju ostalih občin pa povprečno 14 %.

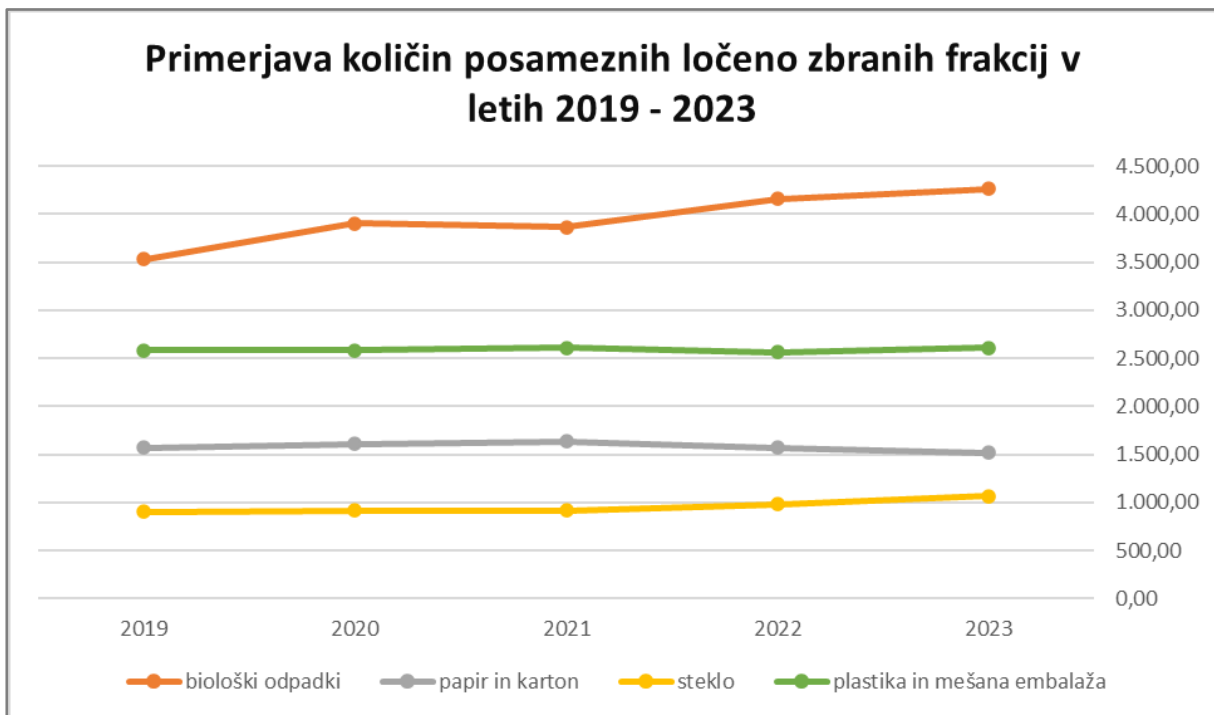
Razmerje med ločenimi frakcijami in mešanimi komunalnimi odpadki skozi leta je prikazano na spodnjem grafu. Iz grafa je razvidno, da se je rast deleža ločeno zbranih frakcij v zadnjih treh letih ustavila.

Delež posameznih ločenih frakcij komunalnih odpadkov se v zadnjih letih ni bistveno spreminjal. Največji delež so tudi v letu 2023 predstavljali biološki odpadki (33 %), sledijo plastika in mešana embalaža (20 %), kosovni odpadki (16 %) ter papir in karton (12 %).

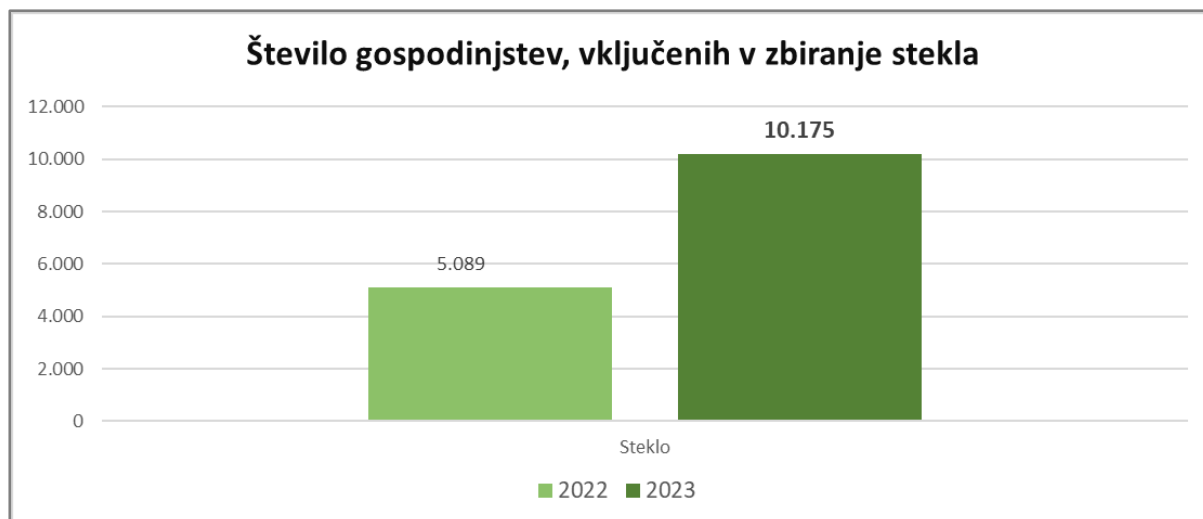
Na spodnjem grafu je prikazano **gibanje količin posameznih ločenih frakcij v zadnjih petih letih**, od leta 2019 do leta 2023. Iz grafa je razvidno, da v zadnjih letih ne prihaja do bistvenih preskokov v zbrani količini posameznih ločenih frakcij odpadkov, saj so občani že nekaj časa nazaj osvojili koncept ločenega zbiranja odpadkov v gospodinjstvih. Konstantno rast zaznavamo pri zbranih bioloških odpadkih, kar je posledica rasti števila gospodinjstev, vključenih v ločeno zbiranje z rjavim zabojnikom. Čeprav povečujemo število zabojnikov na domačih dvoriščih, to pomeni le spremembo pri načinu zbiranja (prej smo na primer papir in steklo zbirali na ekoloških otokih) in ne toliko novih uporabnikov oziroma večjih količin. Vsaj v manjši meri pa je stagniranje rasti posameznih vrst odpadkov zagotovo tudi posledica tega, da se tako končni uporabniki kot proizvajalci vse bolj nagibamo k trajnostnemu razmišljanju in nas k ločevanju in uporabi materialov, ki jih lahko predelamo oziroma ponovno uporabimo, silijo zakonodajne zahteve na ravni Evropske unije.

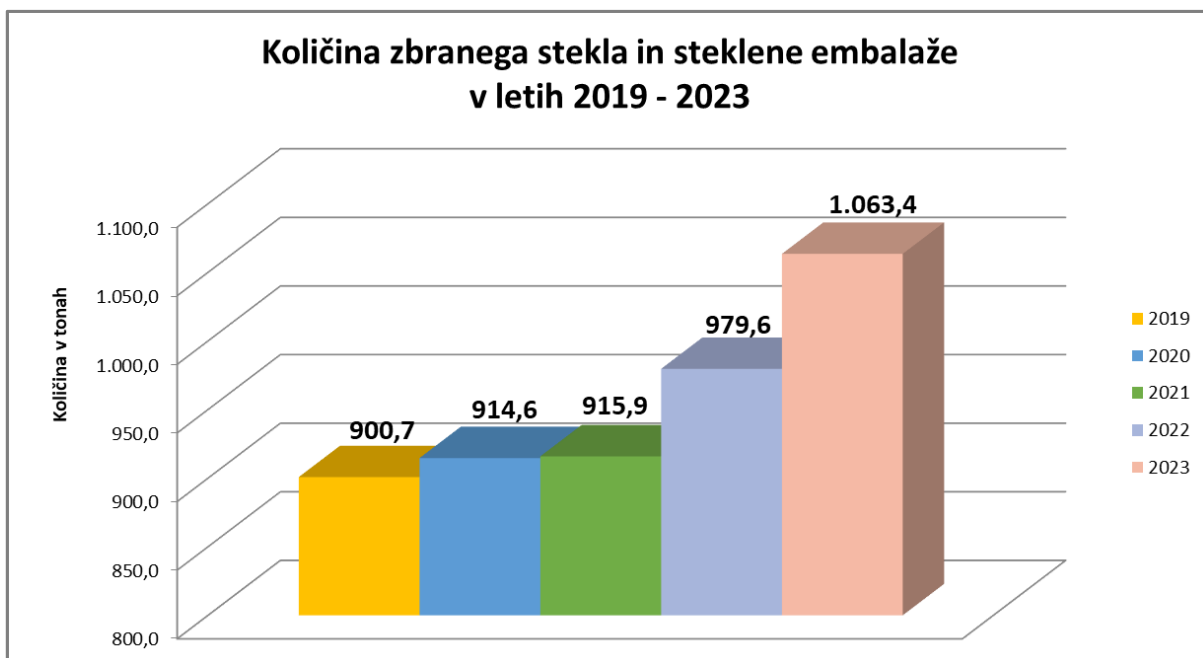
Med ločenimi frakcijami, ki jih zbiramo po sistemu od vrat do vrat, se je v letu 2023 povečala zbrana količina bioloških odpadkov, stekla in mešane embalaže.

Količina zbranih bioloških odpadkov se je v letu 2023 v primerjavi s prejšnjim letom **povečala za 2,4 %** oziroma dobrih **100 ton**, kar je v največji meri posledica vključevanja novih gospodinjstev (v letu 2023 254 novih uporabnikov, kar je primerljivo s prejšnjimi leti). Tako smo v letu 2023 zbrali 4.261 ton bioloških odpadkov. V skladu z Uredbo o ravnanju z odpadki biološke odpadke odvažamo enkrat tedensko v poletnem in enkrat na dva tedna v zimskem času.

V letu 2023 smo **aktivno nadaljevali z uvajanjem zbiranja steklene embalaže od vrat do vrat**, s čimer smo v šestih občinah začeli v letu 2022. Do konca leta 2023 se jim je pridružilo še 10 občin in tako le v občini Gornji Petrovci še ni uveden ta način zbiranja steklene embalaže. Rezultat je večje količina zbranega stekla, ki so ga uporabniki prej morali odnesti na zbirna mesta ali v zbirni center. **Število gospodinjstev, vključenih v zbiranje stekla**, se je tako v letu 2023 **podvojilo**. Steklo na domačem dvorišču zbira že slaba polovica vseh gospodinjstev. Ker gre za uporabnikom prijazno storitev, je pričakovati, da bo vključenost še naraščala.

Skupna **količina zbranega stekla se je v letu 2023** glede na leto 2022 povečala za **8,6 %** oziroma 84 ton. Od leta 2019 se je zbrana količina stekla povečala za 18 %. Zbrane količine stekla in steklene embalaže so razvidne iz spodnjega grafa.

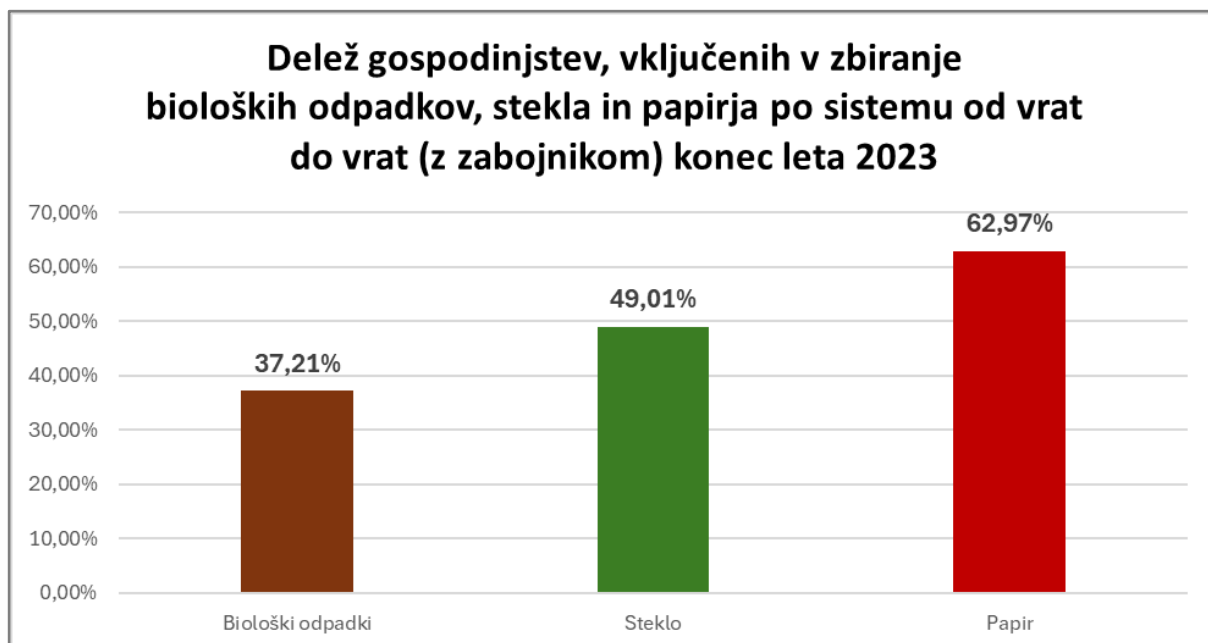
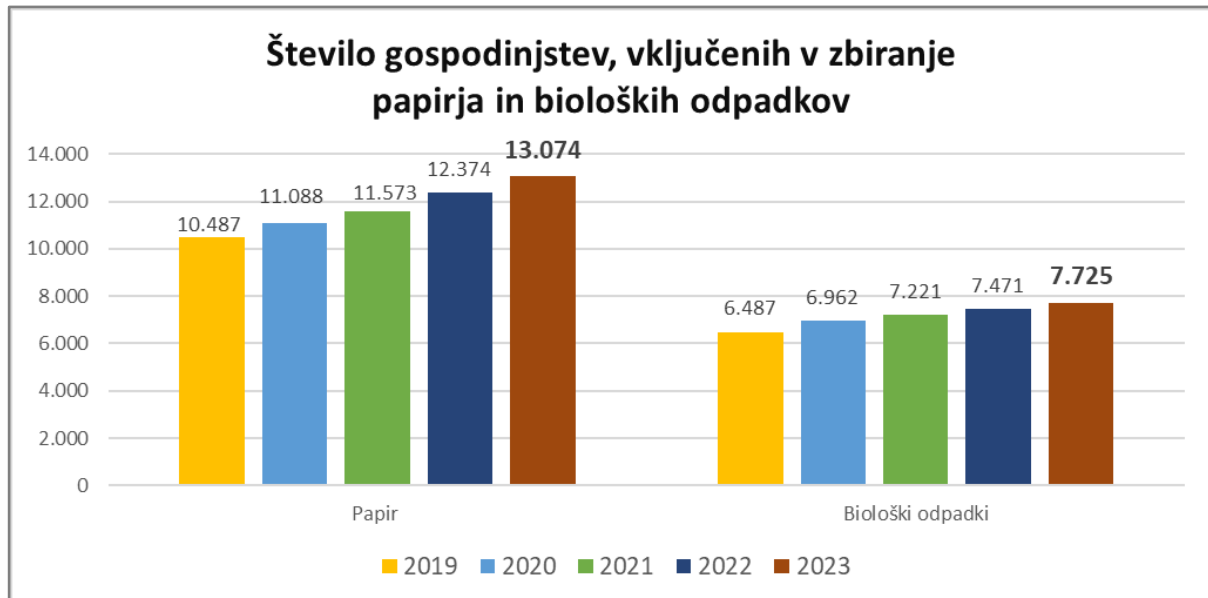

Količina ostalih ločeno zbranih frakcij (kovine, les, kosovni odpadki) se je v letu 2023 glede na leto 2022 prav tako povečala. Je pa zaznati rahel upad pri zbranih količinah papirja in električne ter elektronske opreme.

Količina zbranega papirja in papirne embalaže kljub vključevanju novih gospodinjstev v sistem zbiranja od vrat do vrat v zadnjih dveh letih **upada** in se je od leta 2019 zmanjšala za dobre 3 %. V letu 2023 se je **na novo vključilo 700 gospodinjstev** in **delež vključenih je narasel na 63 %**. Manjše količine zbranega papirja so lahko posledica prehoda na brezpapirno poslovanje v podjetjih in doma, lahko pa tudi zbiranja papirja v dobrodelne namene in podobno, kar pomeni, da del papirja, ki nastane v gospodinjstvih, ne konča v naših zabojnikih. Pozitivno je, da tudi nekatere trgovske verige ukinjajo oziroma zmanjšujejo količino letakov v papirni obliki, ki jih pošiljajo potencialnim kupcem.

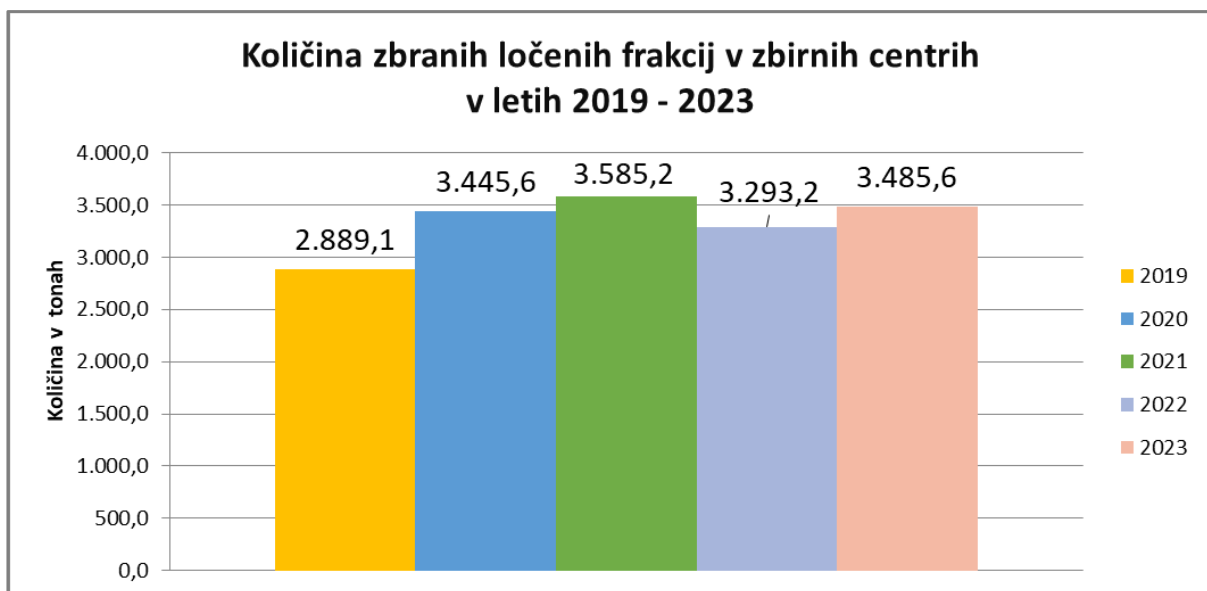
Količina zbrane mešane embalaže in plastike se od leta 2019 ni bistveno spremenila, čeprav direktive Evropske unije nalagajo uporabo biorazgradljive in povratne embalaže in bi si želeli zmanjševanja odpadkov iz plastike, ki imajo negativen vpliv na okolje.

Spodnja grafa prikazujeta rast števila vključenih gospodinjstev v ločeno zbiranje papirja in bioloških odpadkov z zabojnikom v domačem gospodinjstvu v zadnjih petih letih in delež gospodinjstev, ki so konec leta 2023 na svojem dvorišču že imela zabojnike za ločeno zbiranje papirja, stekla in bioloških odpadkov.

Pri svojem delu ugotavljamo, da je še vedno **malo tistih, ki se odločijo za naročilo odvoza kosovnih odpadkov s svojega dvorišča**. V občinah, ki imajo to možnost (vse občine razen občine Tišina, kjer se še vedno izvaja klasična akcija), **je v letu 2023 le 5 % vključenih gospodinjstev naročilo odvoz kosovnih odpadkov**, kar je sicer malenkost več kot v letu 2022. Povzročitelje bomo v sodelovanju z občinami o tej možnosti, ki jim jo sicer ponudimo tudi z naročilnico ob urniku odvoza odpadkov za naslednje leto, morali aktivno obveščati tudi v prihodnje. Gre za uporabnikom prijazno storitev in še eno možnost več, da večje odpadke oddajo na svojem dvorišču, ne da bi morali obiskati zbirni center in si morda celo iskati prevoz.

Potem, ko se je v letu 2022 nekoliko zmanjšala **zbrana količina ločenih frakcij v 14 občinskih zbirnih centrih**, je le-ta **v letu 2023 znova narasla** in to za skoraj 6 % oziroma 192 ton. **Od leta 2019 se je količina zbranih odpadkov v zbirnih centrih povečala za slabih 600 ton oziroma več kot 20 %**. Občani so se v izogib kopičenju večjih odpadkov v garažah, na dvoriščih in podstrešjih navadili sprotne oddaje teh odpadkov v svojih zbirnih centrih in jih pridno obiskujejo. Gibanje količin ločenih frakcij, zbranih v občinskih zbirnih centrih v zadnjih petih letih, prikazuje spodnji graf.

Iz spodnje tabele je razvidno, kolikokrat je v letu 2023 posamezno vključeno gospodinjstvo v povprečju obiskalo občinski zbirni center. Z izjemo dveh občin je **vsako gospodinjstvo**, vključeno v organizirano zbiranje komunalnih odpadkov, **zbirni center** v povprečju **obiskalo** vsaj enkrat, skupaj v vseh občinah pa **povprečno več kot dvakrat**. V letu 2023 smo v zbirnih centrih zabeležili skupno 43.742 obiskov, kar je za 3.916 obiskov več kot v letu 2022.

Tabela 2: Povprečno število obiskov v zbirnih centrih v letu 2023 na vključeno gospodinjstvo po občinah

Občina	Povprečno število obiskov na posamezno vključeno gospodinjstvo
Beltinci	3,5
Cankova	3,0
Črenšovci	2,0
Dobrovnik	2,5
Gornji Petrovci	0,5
Grad	2,0
Hodoš	1,2
Kobilje	2,3
Kuzma	2,1
MO Murska Sobota	2,7
Moravske Toplice	0,6
Odranci	2,9
Rogašovci	1,2
Šalovci	1,3
Tišina	1,7
Turnišče	2,4
Skupno povprečje	2,3

Opomba k tabeli: Občina Puconci nima urejenega lastnega zbirnega centra za ločeno zbiranje frakcij, ki bi bil v upravljanju izvajalca GJS zbiranja komunalnih odpadkov, lahko pa občani le-te oddajo v Regijskem zbirnem centru CERO Puconci.

Ločeno zbrani komunalni odpadki so torej v letu 2023 predstavljali 58,9 % vseh zbranih komunalnih odpadkov, kar je enako kot v letu 2022. To je razvidno tudi iz tabele na naslednji strani, kjer so podatki prikazani po občinah. V vseh občinah, kjer opravljamo GJS zbiranja komunalnih odpadkov, je več kot 50 % komunalnih odpadkov zbranih ločeno. Upamo, da nam bo po treh letih nespremenjenega deleža ločeno zbranih frakcij le-tega uspelo povečati na 60 %. Rezultati uvedbe ločenega zbiranja stekla od vrat do vrat v letu 2023 v nekaterih občinah bodo verjetno vidni šele v letošnjem letu. Vsekakor bomo nadaljevali z aktivnim osveščanjem in obveščanjem tako najmlajših kot starejših, kako najbolj zmanjšati količino odpadkov, če to ni možno, pa jih vsaj zbrati ločeno.

V letu 2023 smo zbrali povprečno 331 kg komunalnih odpadkov na prebivalca in sicer 195 kg ločenih frakcij (v letu 2022 189 kg) in 136 kg mešanih komunalnih odpadkov (v letu 2022 132 kg), kar je za 10 kg več kot v letu prej. Želimo si, da skupna zbrana količina komunalnih odpadkov na prebivalca v prihodnje ne bi naraščala, predvsem pa bi se zmanjšala količina mešanih komunalnih odpadkov.

Tabela 3: Ločeno zbrani in mešani komunalni odpadki po občinah

OBČINA	Število prebivalcev (SI STAT 2019)	Leto 2022			Leto 2023				
		Mešani komunalni odpadki - MKO (v kg)	Ločeno zbrane frakcije - LZF (v kg)	% LZF 2022	Mešani komunalni odpadki - MKO (v kg)	Ločeno zbrane frakcije - LZF (v kg)	MKO/prebiv. (v kg)	LZF/prebiv. (v kg)	% LZF 2023
Beltinci	8098	1.292.485	1.800.892	58,2%	1.579.050	1.862.185	195	230	54,1%
Cankova	1724	187.067	222.390	54,3%	167.910	234.562	97	136	58,3%
G. Petrovci	1992	151.370	188.679	55,5%	164.940	195.237	83	98	54,2%
Hodoš	358	42.790	49.302	53,5%	42.970	47.059	120	131	52,3%
Kuzma	1574	140.620	213.087	60,2%	138.800	232.870	88	148	62,7%
M. Toplice	5853	829.090	955.596	53,5%	882.490	1.011.863	151	173	53,4%
M. Sobota	18.742	3.667.355	5.725.829	61,0%	3.638.490	5.700.571	194	304	61,0%
Puconci	5892	356.353	359.169	50,2%	358.134	369.461	61	63	50,8%
Rogašovci	3070	234.740	357.444	60,4%	239.380	402.932	78	131	62,7%
Grad	2063	139.637	258.409	64,9%	132.426	279.425	64	135	67,8%
Šalovci	1383	102.100	138.572	57,6%	102.110	152.742	74	110	59,9%
Tišina	3970	545.253	586.071	51,8%	526.260	621.292	133	156	54,1%
Črenšovci	3958	319.920	524.908	62,1%	317.260	585.777	80	148	64,9%
Dobrovnik	1287	118.760	194.278	62,1%	122.220	213.503	95	166	63,6%
Kobilje	545	42.520	74.207	63,6%	41.300	74.041	76	136	64,2%
Odranci	1644	174.519	267.251	60,5%	178.086	275.832	108	168	60,8%
Turnišče	3170	277.251	444.357	61,6%	276.334	507.887	87	160	64,8%
SKUPAJ	65.323	8.621.830	12.360.441	58,9%	8.908.160	12.767.240	136	195	58,9%

Opombe k tabeli: V tabeli so zajete količine, ki jih je zbralo podjetje Saubermacher – Komunala kot izvajalec GJS zbiranja komunalnih odpadkov v teh občinah, brez količin, ki jih na tem območju zberejo drugi izvajalci.

Pri občini Puconci niso zajete zbrane količine v naseljih Puconci in Vaneča, kjer je izvajalec GJS zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov drugo podjetje.

3.2 Nevarni in posebni odpadki

Tabela 4: Zbrani nevarni in posebni odpadki

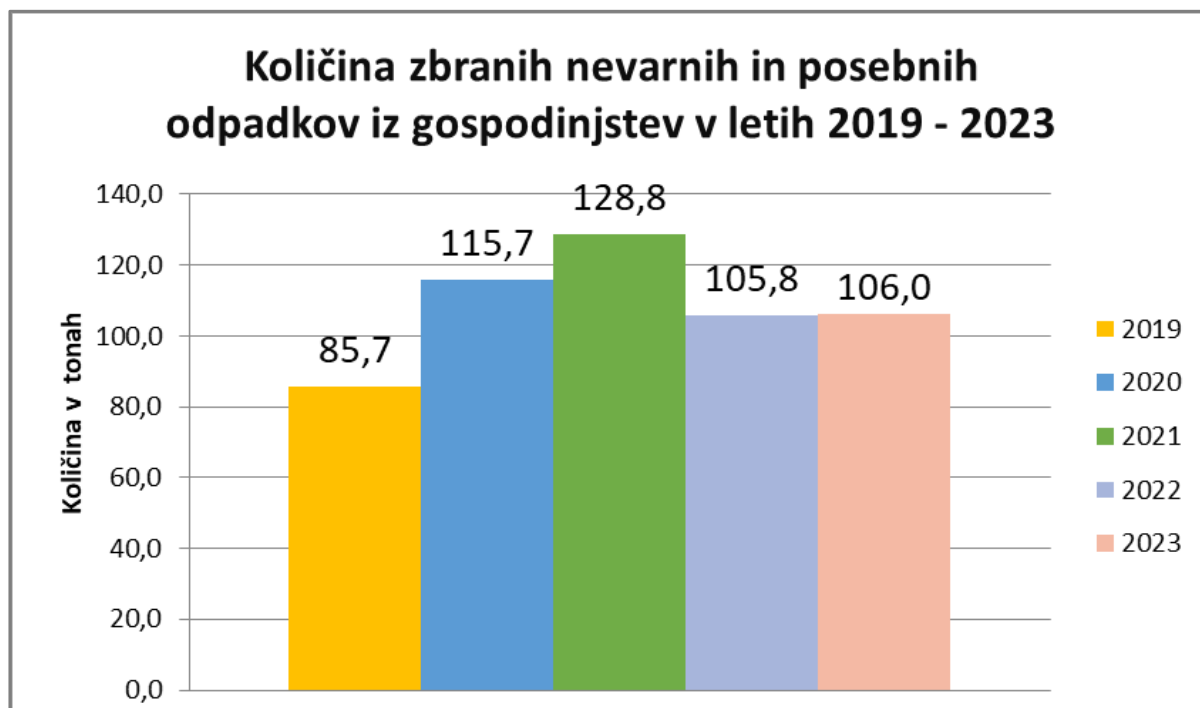
	2022	2023	Indeks 2023/2022
GOSPODINJSTVA (akcije zbiranja nevarnih in posebnih odpadkov iz gospodinjstev v občinah, kjer izvajamo GJS zbiranja komunalnih odpadkov, zbirna centra Murska Sobota in Beltinci ter ulični zbiralniki za odpadno jedilno olje)	105,8	106,0	100,2
INDUSTRIJA IN OBRT	2.724,6	2.495,2	91,6
SKUPAJ ZBRANI NEVARNI IN POSEBNI ODPADKI	2.830,4	2.601,2	91,9

Količina v tonah

Gospodinjstva:

Zbiranje nevarnih in posebnih odpadkov iz posameznih občin smo v letu 2023 izvajali na akcijah zbiranja nevarnih in posebnih odpadkov (40,6 ton), v zbirnih centrih Murska Sobota in Beltinci (52,8 ton) ter v uličnih zbiralnikih za odpadno jedilno olje (12,6 ton). Na območju izvajanja GJS zbiranja komunalnih odpadkov smo skupaj zbrali 106 ton nevarnih in posebnih odpadkov iz gospodinjstev .

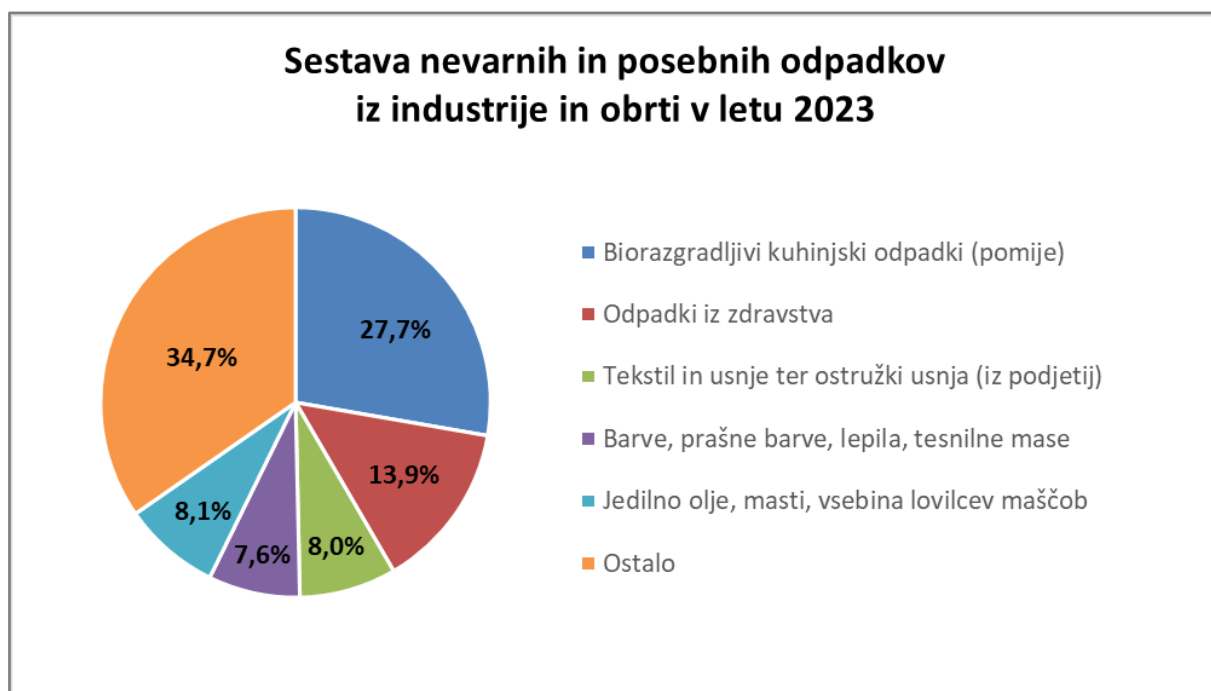
Od uvedbe zbiranja nevarnih in posebnih odpadkov v zbirnih centrih opažamo, da se od leta 2020 več teh odpadkov zbere v zbirnih centrih kot na akcijah zbiranja nevarnih in posebnih odpadkov. To kaže na to, da se vse več gospodinjstev poslužuje možnosti, da to vrsto odpadkov prepuščajo med letom in ne čakajo na akcijo zbiranja nevarnih in posebnih odpadkov. V letu 2023 smo razširili tudi mrežo uličnih zbiralnikov za zbiranje odpadnega jedilnega olja z dodatnimi 7 zbiralniki, tako da imamo na območju naše GJS skupaj 34 teh zbiralnikov.

Industrija in obrt:

Odpadke, ki nastajajo iz naslova opravljanja dejavnosti podjetij in drugih organizacij, zbiramo na osnovi dovoljenja na območju celotne Slovenije. Večinoma gre za nenevarne in nevarne nekomunalne odpadke, v manjši meri pa so zajeti tudi komunalni odpadki od drugih izvajalcev javne službe zbiranja odpadkov. Teh odpadkov smo v letu 2023 zbrali 2.495 ton. Ta količina predstavlja 91,6 % dosežene zbrane količine v letu 2022. Povzročitelji odpadkov so ustvarili manj odpadkov na letnem nivoju v primeru biorazgradljivih kuhinjskih odpadkov, snovi neprimernih za uporabo iz živilske industrije in odpadkov iz oblikovanja ter fizikalne in mehanske obdelave.

Glede na deleže posamezne vrste odpadkov smo zbrali največ biorazgradljivih kuhinjskih odpadkov (27,7 %), infektivnih in neinfektivnih odpadkov iz zdravstva (13,9 %), jedilnega olja, masti in vsebin lovilcev maščob (8,1 %) ter tekstilnih in usnjenih odpadkov (8 %).

4 NAČRTI ZA LETO 2024

Najpomembnejši načrti za leto 2024 so:

- uvedba storitve menjave (poškodovanih) zabojnikov pri uporabnikih doma
- zbiranje stekla in steklene embalaže po sistemu od vrat do vrat v občini Gornji Petrovci
- optimizacija logistike zbiranja odpadkov s ciljem racionalizacije stroškov
- nadgradnja mobilne aplikacije Saubermacher - Komunala z rešitvami za poslovne subjekte
- nakup novega, okolju in zaposlenim prijaznega smetarskega vozila
- izvajanje zadanih aktivnosti v okviru ukrepov certifikata Družbeno odgovoren delodajalec na področjih organizacijskega upravljanja, usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja zaposlenih, varnosti in zdravja na delovnem mestu ter medgeneracijskega sodelovanja
- osveščanje in motiviranje za ločeno zbiranje s ciljem, da bo delež ločeno zbranih frakcij v letu 2024 večji od 60 % in delež ločeno zbranih frakcij v zabojnikih za mešane komunalne odpadke (sortirne analize) manjši od 40 %
- zaključek natečaja »Odpadno je uporabno« 2023/2024 za vzgojno-izobraževalne zavode (izdelava družabnih iger iz različnih odpadnih materialov)
- izvedba Tedna Saubermacher – Komunale na Radiu Murski val spomladi in jeseni
- aktivno delo z mladimi v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter obeležitev Evropskega tedna zmanjševanja odpadkov
- prijava na razvojno naravnane razpise